

mišljenja i komentari

Novogovori

N. Raos

Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb

Jesam li dobro izabrao naslov za ovaj članak ne znam, jer novogovor (neologizam) je nova riječ u hrvatskom ili nekom drugom jeziku. No ovdje nije riječ o novim riječima, nego o drugoj upotrebi starih. Svejedno. To je dobro, jer – treba znati – u znanosti, još više u filozofiji, nastaju revolucije kada se stari termini mijenjaju ili proširuju svoje značenje. Sjetimo se samo Lewisovih kiselina. Novim značenjem "antinomija" (koja izvorno znači da zakon dolazi u sukob sam sa sobom) Immanuel Kant je postavio filozofiju na nove temelje. Dalo bi se nizati još primjera, ali mislim da su i ova dva sasvim dostatna.

Poticaj za pisanje ovog članka nije mi međutim bio ni Kant ni Lewis, nego dvojica naših kolega, naime Zvonimir Maksić i Igor Čatić, koji su u 3. broju ovog časopisa, sve skupa objavili tri članka u ovoj rubrici.¹⁻³ U njima se pojavljuju stare riječi u novom značenju, koje ću pokušati – koliko mi moje skromne mogućnosti dopuštaju – objasniti.

– **akademska razina jedne srednjoeuropske zemlje**, izraz Zvonimira Maksića kojim obilježava svoj stil i rječnik ("pamfleti prepuni trivijalnosti", "čovjek (N. R.) je sam sebi dijagnoza", "Raosova fantazmagorija", "siromak" (po pameti), "mediokritet", "čovjek "za psihijatrijski kauč", "čovjek "bez moralnih skrupula", "rit" i sl.)²

– **balkanoidna subkultura**, obilježava rječnik i stil Nenada Raosa.² Suprotno: **akademska razina jedne srednjoeuropske zemlje**, v.

– **Binnig, Gerd**, dobitnik Nobelove nagrade. Poznat po tome što ga je Zvonimir Maksić upoznao u Heidelbergu.²

– **graforeja**, Raosovi članci objavljeni u ovoj rubrici.² (Opaska: u psihijatriji se koristi riječ "logoreja", s gotovo istim značenjem, za neobuzdanu bujicu riječi karakterističnu za shizofrene pacijente, v. **akademska razina...**)

– **IF, impact factor**, faktor utjecaja. Mjera individualne uspješnosti znanstvenika.¹ ("So from the outset, let me state the obvious. It is dangerous to use any statistical data out of context. The use of journal impact factors as surrogates for actual citation performance is to be avoided, if at all possible", Eugene Garfield, utemeljitelj faktora utjecaja.)⁴

– **ironija**, izraz koji treba shvatiti doslovno, npr. "Kriteriji mu smetaju, jer on (N. R.) ne da želi biti, nego zna da jest **najbolji hrvatski kemičar**."²

– **kemičar**, čovjek koji piše jer ima kompleks manje vrijednosti prema svom ocu književniku.² (Moglo bi se reći da je **fizičar** čovjek koji se bavi kemijom, no to bi se iz rečenog teksta moglo zaključiti samo *a fortiori*.)

– **kodeks profesionalnosti**, kodeks koji nalaže predsjedniku Hrvatskoga prirodoslovnog društva da ukloni urednika s njegova položaja jer taj radi kako se Zvonimiru Maksiću ne sviđa.²

– **krstiti**, riječ koja se dovodi u logičku i asocijativnu vezu s krstaricom ("krstarica krsti").²

– **mediokritet**, osoba s prosječnim brojem znanstvenih radova.²

– **neznalica**, izraz koji se ne smije rabiti neodređeno ("mnogi su naši znanstvenici nezallice"),³ nego samo za konkretne osobe koje objavljuju u časopisima s malim faktorom utjecaja, v. **akademska razina...**

– **urednik**, isto što i cenzor, čovjek koji ne bi smio dopustiti da u ovoj rubrici pišu osobe koje objavljuju članke u časopisima s malim faktorom utjecaja (IF). Isto tako, prije nego što počne objavljivati polemiku, urednik bi trebao vidjeti tko od sudionika u polemici ima veći faktor utjecaja, pa prema tome odrediti tko koga može vrijeđati.²

– **verbalni teror**, članci objavljeni u ovoj rubrici koji nisu po volji profesoru Maksiću.² To se posebno odnosi na članke N. Raosa.

– **virtualni prostor**, prostor u kojem živi i djeluje N. R.²

– **odgovor na pismo (polemiku)**, članak koji se može objaviti samo ako ide na štetu N. Raosa. U drugom slučaju ne smije se objaviti.³

– **ono što nema veze s Logikom**, ono što N. R. piše, posebice u vezi s kadrovskim pitanjima na IRB-u.²

– **porezni obveznik**, čovjek koji plaća zlorabu stranica *Kemije u industriji*. To se isključivo odnosi na tekstove N. Raosa.²

– **pseudo-intelektualni produkt**, isto što i satira (vidi).²

– **redaktor**, čovjek koji ne bi smio mijenjati (dorađivati) rukopise koji se trebaju objaviti u časopisu.² Za napomenu čitateljima: u manjim uredništvima jedan čovjek obavlja uredničke i redatorske poslove.

– **samizdat**, ruski, vlastita naklada. U užem značenju: način na koji bi N. R. trebao objavljivati svoje članke.

– **satira**, tekst s kojim se polemizira, na koji se pišu polemički odgovori.^{2,3} Posebice ako nosi naslov "Polemika kao polemios".⁵

– **skriboman**, čovjek koji mnogo piše, novinar, publicist, npr. N. R.,² v. **graforeja**. Izraz se nikako ne može odnositi na onog tko piše znanstvene radove "na tekućoj vrpci", posebice znanstvene radove o vrednovanju znanstvenoga rada.

– **stariji gospodin**, izraz koji označava "diskriminaciju po godinama".³ Slično, riječ "gospođa" označava diskriminaciju po spolu.

– **teška krstarica**, (teškaš, motritelj-teškaš),³ ratni brod koji ubija pobornike kriterija izvrsnosti.²

– **zaboravljivost**, pojava kada urednik časopisa ne zna što je napisao u posljednjem broju časopisa o čovjeku čiji identitet s razlogom krije.³

– **znanstvena razina**, pronalaženje još jednog kriterija izvrsnosti, po mogućnosti takvog koji će pokazati da je Z. M. bolji kemičar od N. T.²

Referencije

1. Z. Maksić i R. Vianello, *Kem. Ind.* 57 (3) (2008) 123-126.
2. Z. Maksić, *Kem. Ind.* 57 (3) (2008) 127-128.
3. I. Čatić, *Kem. Ind.* 57 (3) (2008) 129.
4. E. Garfield, The use of journal impact factors and citation analysis for evaluation of science, u: *The Impact Factor of Scientific and Scholarly Journals. Its Use and Misuse in Research Evaluation* (ur. T. Braun), *Scientometric Guidebooks Series*, Vol. 2, Akadémiai Kiadó, Budapest 2007, str. 3.
5. N. Raos, *Kem. Ind.* 57 (2008) 69.

Z. B. M. vs. N. R.

I. Gutman

Faculty of Science, P. O. Box 60, 34000 Kragujevac, Serbia
Email: gutman@kg.ac.yu

Štovana gospodo iz "Kemije u industriji",

Prije kratkog vremena kolega čiji su inicijali N. R. skrenuo mi je pozornost na članak "O Ciceronu, Katilini i N. R.-u", objavljen u *Kemiji u industriji* 57 (3) (2008) 127. Vidim da je to dio nekakve polemike i/ili svađe između N. R.-a i Z. B. M.-a, koju obojicu imam čast poznavati i koju obojicu veoma cijenim. Polemika između ove dvojice gospode me do te mjere malo zanima da čak ni gore spomenuti članak nisam u potpunosti pročitao. Ipak, primijetio sam da se u završnom dijelu članka spominje moje ime, pa sam taj dio malo pažljivije pogledao.

Kao prvo, veseli me da je Z. B. M. tako pažljivo pročitao jedan naš tekst u *Prirodi* 98 (1) (2008) 42, koji je, inače, bio namijenjen pučko- i srednjoškolicima, te – eventualno – njihovim nastavnicima. Zahvalan sam mu što je uočio krupnu i nedopustivu pogrešku, naime što je ime znanstvenika Binniga bilo napisano Binning. To utoliko prije jer je Z. B. M. imao priliku osobno upoznati tog nobelovca, i to u Heidelbergu (a što je veoma važno glede pravilnog pisanja njegovog imena).

Da prijedem na glavnu stvar: Z. B. M. tvrdi da se N. R. "nadopisao kao koautor" na jednom članku objavljenom u "Prirodi", kojem sam, navodno, ja jedini autor (skupa s još dva moja mlađa suradnika, o čijem nadopisivanju se Z. B. M. nije izjasnio). U tekstu se rabi

i glagol "šlepati", a glavni zaključak je da je "vrlo malo vjerojatno da je to [koautorstvo N. R.-a] rezultat vruće želje troje autora".

Kao iskusni znanstvenik, Z. B. M. je mogao i morao validnost ovih vrlo smjelih zaljučaka provjeriti izravno kod mene, a da ih tek onda upotrijebi u svojoj polemici. Uostalom, tako bi ga sigurno podučio i njegov pokojni profesor Pauš. Da me je pitao, ja bih mom dragom starijem kolegi rekao sljedeće:

[A] Suradnja između mene i N. R.-a nije od jučer. Primjera radi, N. R. i ja imamo zajednički članak objavljen još godine 1999. [B] N. R. je nedavno objavio rad na jednu sličnu temu. [C] I ja, zajedno sa svoja dva mlađa suradnika, nedavno sam objavio rad na istu temu. [D] Ideja da svi zajedno složimo jedan zajednički tekst za "Prirodu" došla je od mene. N. R. je u početku odbijao tu vrstu suradnje, da bi na moje višekratno inzistiranje popustio i pristao. Rad koji je objavljen u "Prirodi" naše je zajedničko djelo, a uvjeren sam ne i posljednje naše zajedničko djelo. [E] Zaključak o tome tko se kod koga "šlepa" ostavljam čitaocima.

Na koncu, kada sam već sve ovo napisao, da dodam i sljedeće: Članci objavljeni u "Prirodi" nisu znanstveni radovi, nego služe za popularizaciju znanosti. Zbog toga je malo važno tko ih je napisao. Važno je da li su napisani tako da ih netko (osobito mladež) čita.

iz naših knjižnica

Uređuje: Danko Škare

Sabre u Hrvatskoj Besplatne knjige i časopisi

Helena Pavić

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb

SABRE-Zagreb je neprofitna društvena udruga za prosvjetne, kulturne i humanitarne aktivnosti, koja djeluje u RH od 1989. godine. Od osnivanja udruge SABRE-Zagreb, predsjednica je dr. sc. Helena Pavić, a suradnici, osnivači (10 stručnjaka iz različitih područja).

Ciljevi i zadaci udruge su promicanje i razvoj svjetske znanosti i kulture osiguranjem stalne nabave inozemnih znanstvenih časopisa i znanstvene literature.

Glavna aktivnost udruge su projekti donacije knjiga za RH, nabava medicinskih časopisa u razdoblju 1994.–1996., te nabava suvremenih multimedijalnih obrazovnih materijala za zdravstvene ustanove u RH od 1995. godine.

Udruga nabavlja, izabire i diseminira knjige, časopise i drugi edukacijski materijal američkih izdavača, u suradnji sa SABRE Foundation, Inc., Boston, SAD i US AID-om. Do sada je na taj način nabavljeno i podijeljeno **milijun knjiga, u vrijednosti 25 milijuna USD.**

Knjige su namijenjene akademskoj zajednici RH (nastavnom osoblju i studentima, tj. krajnjim korisnicima svih visokoškolskih ustanova) kao i korisnicima srednjih i osnovnih škola i vrtića.

Kao rezultat desetgodišnjeg rada udruge SABRE-Zagreb, prijavljen je i izrađen znanstveno-istraživački projekt Ministarstva znanosti i tehnologije "Evaluacija desetgodišnjeg rada Fondacije SABRE-Zagreb". Projekt je pozitivno recenziran.